

Maakunnallistuva sosiaalityö verkoston skype kokous 28.3.2019

Satakunnan valmistelusta lyhyesti
Heli Toroska

Sote-valmisteluprosessissa:

- Kartoitus henkilöresursseista
- Keskustelu käynnistyi resurssiverkoston organisoitumisesta sosiaalityön palveluiksi, ei lopputuotosta...
- Selvitys kuntalaisten näkemyksistä sähköisistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Sähköinen kysely ja kuntalaistapaamiset maakunnassa, raportti.
- Maku- ja sote-uudistuksen päättäjille 24 dian tietopaketti siitä miten sosiaalityön ammattilaiset haluavat otettavan huomioon aikuisten kanssa tehtävästä sosiaalityöstä päätettäessä
- Työikäisten monitoimijainen palvelukokonaisuus, jossa so-, te-, kasvupalvelut , kuntien työllisyyspalvelut yhteistyössä. Jäi kesken...
- Terveystenhuollon ja sosiaalityön toiminnallinen integraatio hoito- ja palvelupoluissa eteni asenteiden tasolla. Prosessien kuvaaminen jäi kesken...

2019 ”uhanalaiset” toimet Satakunnan sote- valmistelussa

- Työryhmille annettiin tehtäväksi:
 - miettiä ilmiöitä, jotka tulevat vaikuttamaan oman työryhmän sisältämiin palveluihin lähitulevaisuudessa.
 - Laatia toimintasuunnitelma siten, että se vastaa ilmiöihin ja on mahdollista toteuttaa nopeasti lainsäädännöstä huolimatta. Konkreettisia, nopeasti toteutettavia toimenpiteitä.

Toimenpiteet

- Yhdenmukaistaa asiakkaan palveluprosessien integraatiota pilotoimalla ja kuvaamalla erikseen työryhmässä sovittavia prosesseja. Toteutetaan jossain laajuudessa perusterveydenhuollon yksikön kanssa yhteistyössä 😊
- Yhdenmukaistaa aikuispalvelujen työryhmässä sovittavia perusterveydenhuollon käytäntöjä, esimerkiksi hoitotarvikejakelu, . ?
- Yhdenmukaistaa aikuispalvelujen työryhmässä erikseen sovittavia aikuissosiaalityön käytäntöjä, esim. välitystiliasiakkuus, kuntien toimeentulotuki, palvelutarpeen arviointi. 😊
- Pilotoidaan rakenteellista sosiaalityötä ja sosiaalista raportointia 😊
Pilotti alkanut Harjavallassa ja sosiaalisen raportoinnin osalta kumppaneita on tulossa lisää, mm Eura
- Pilotoidaan liikkuvia ja jalkautuvia sosiaali- ja terveystalvija ?

Yhdenmukaistetaan työikäisen asiakkaan palveluprosesseja sosiaali- ja terveystalveuissa 1/2

Sosiaali- ja terveystalveuujen monialainen toiminnallinen integraatio asiakasprosesseissa.

- Lisääarvo verrattuna perinteiseen prosessikuvaukseen on se, että se huomioi asiakkaan elämäntilanteen ja elämäolosuhteiden kokonaisuuden.
- Prosessien kuvaajana ja kehittäjinä ovat mukana:
 - maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat sovittavalla laajuudella, prosessien pääomistajina
 - Kela, erityisesti kuntoutuksen yhteistyökumppanina
 - yksityiset palveluntuottajat prosessikohtaisesti silloin kun prosessien sujuvuus edellyttää yksityisen toimijan mukana oloa.
 - kolmas sektori, joka on mukana sekä palvelujen tuottajana että asiakastiedon tuottajana.

Pilotoidaan uudenlaisia sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamalleja

A) Pilotoidaan rakenteellista sosiaalityötä hyvinvointia ja terveyttä koskevan tiedon tuottajana ja paikallisten ongelmien ratkaisussa ilmiölähtöisesti.

- Sosiaalityön arjessa asiakastyössä nousee näkyviin ongelmia, joiden ratkaisut ovat eri toimijoiden yhteistyöllä ratkaistavia. Nämä ongelmat näkyvät aluksi heikkoina signaaleina, joiden näkyväksi tekeminen ja niistä tiedon kuljettaminen päätöksentekoon on yksi rakenteellisen sosiaalityön tehtävä. Tieto heikoista signaaleista on saatava nopeasti mukaan joustavaan päätöksentekoon ja otettava ratkaistavaksi kaikkien ilmiöön liittyvien toimijoiden yhteistyönä ennen kuin ne kasautuvat ja vaikeutuvat isoiksi ongelmiksi.

Linkki THL: <https://thl.fi/fi/web/sote-uudistus/talous-ja-politiikka/sosiaalipolitiikka/sosiaalityo/rakenteellinen-sosiaalityo>

B) Liikkuvat ja jalkautuvat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut

- Sote-palvelut tarvitsevat nopeaa ja ennakoivaa reagointia ja toimintamalleja, jotka tavoittavat heikoimmassa asemassa olevat asiakkaat ja ne asiakkaat joiden asiointi perinteisellä tavalla järjestetyissä palveluissa on vaikeaa.
- Pilottien toimijat valikoituvat pilotoinnin kohteen mukaan siten, että ilmiön tarkastelu ohjaa ottamaan mukaan kaikki ne tahot joihin se vaikuttaa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon voimassa oleva lainsäädäntö sekä asiakaslaki määrittelevät käytännöt reunaehtoja.

Ilmiöt ovat trendien näkyväksi tulevia muotoja, joita voidaan tarkastella eri näkökulmista

Nämä ilmiöt ovat polarisaation näkyviä muotoja ja näihin ilmiöihin voimme puuttua aikuispalvelujen kehittämisellä:

- Kuntalaisten eriarvoistuminen palvelujen käyttäjinä
 - Terveydenhuollon näkökulmasta vastaanotolle hakeudutaan liian myöhään. Osa kuntalaisista tarvitsee kohtaavia palveluja, osa on valmiita käyttämään digitaalisia palveluja. Syrjäseuduilla terveyspalvelujen saavutettavuus voi olla ongelma.
 - Sosiaalipalvelujen näkökulmasta ongelmat kasaantuvat ja apua haetaan liian myöhään, vasta kun kaikki muut palvelut on kokeiltu
 - Suun terveydenhuollossa hoitoon hakeudutaan liian myöhään ja kokonaisvaltainen suun terveydenhuolto on toimeentulovaikeuksien takia osalla kuntalaisista vaikeaa. Suun terveydenhuollossa tarvitaan myös tietoa asiakkaan kokonaistilanteesta.
 - Kuntoutuspalvelujen käyttö ei ole oikea-aikaista koska vastaanotolle hakeudutaan ja päästään liian myöhään.
 - Maksullisten terveydenhuollon palvelujen käyttö on mahdollista niille kuntalaisille, joilla on taloudellisesti niihin varaa.
 - Sairaalapalvelut ja sairaalapalveluista kuntoutukseen tulee olla reitti, joka toteutuu kansalaisille tasa-vertaisesti
 - Kotiin annettavat palvelut eivät kerrytä maksukattoa, jolloin varallisuus voi vaikuttaa palvelujen käyttömahdollisuuksiin
- Hyvinvointierojen kasvaminen.
 - Hyvinvointierot syntyvät osin edellä kuvatusta eriarvoistumisesta palvelujen käyttäjinä
 - Terveydenhuollon näkökulmasta ravitsemuksen ja elämäntapojen erot ovat yhteydessä mm. koulutus- ja tulotason.
 - Sosiaalihuollon näkökulmasta huono-osaisuuden periytyminen on riski. Mm työttömyys, pitkittynyt toimeentulotukiasiakkuus ovat riskitekijöitä perheissä mm. koulutukseen hakeutumiselle ja myöhemmin elämässä pärjäämiselle.
 - Hyvinvointierojen kasvu syrjäyttää huono-osaiset kuntalaiset yhteiskunnan osallisuudesta, työelämästä, koulutuksesta ja sosiaalisista suhteista.
 - Riskitekijöiden toteutuessa, esimerkiksi työttömyys, ei tarpeen mukaisen avun saaminen aina toteudu ja syntyy palveluaukkoja.
- Digitalisaatio joko eriarvoistumista vähentävänä tai sitä lisäävänä
 - Digitaalisuus palveluissa voi olla tasa-arvoa lisäävää. Palvelujen saavutettavuus voi parantua ja käytettävyys olla parempi kun palvelu ei riippuvainen ajasta ja paikasta. Osan väestöstä käyttäessä digitaalisia palveluja, voidaan ajatella resursseja jäävän niitä käyttämättömien asiakkaiden palveluihin.
 - Digitaalisuus palveluissa voi olla eriarvoisuutta lisäävä jos digitaidot tai välineet eivät riitä palvelun saamiseen digitaalisesti ja jos kohtaavaa palvelua ei ole saatavana digipalvelun rinnalla.

Polarisaatio ilmiönä aikuisten sote-palveluissa

- Polarisaatio eli eriarvoistuminen on trendi, joka vaikuttaa monella yhteiskunnan osa-alueella ja sen negatiivisten vaikutusten torjumiseen tarvitaan monialaisen kehittämisen tuloksena syntyviä asiakaslähtöisiä palveluja. Trendinä polarisaatio tuottaa:
 - terveyden ja hyvinvoinnin erojen kasvua. Taustalla taloudellisen, koulutuksellisen, sosiaalisen, sukupolvelta toiselle siirtyvän sosiaalisen pääoman epätasa-arvoisuus. Voidaan kääntää kehityksen suuntaa positiiviseksi, jolloin erot kaventuvat. Apuna arvojen mukainen eettinen ajattelu.
 - palvelujen ja asiakkaan kohtaamattomuutta. Palvelujärjestelmän ja -rakenteiden hidas mukautuminen trendeihin ja ilmiöihin. Reagointia parantamalla palvelu vastaa paremmin tarpeeseen.
 - koulutuksen ja kansalaistaitojen heikkous osalla väestöstä. Taustalla samat tekijät kuin hyvinvointieroissakin. Muun muassa digitaidot, elintapaongelmat, kuntalaisen omaehtoisen hyvinvoinnistaan huolehtimisen edellytykset, mahdollisuudet hoitaa arjen asioita vaikeutuvat, jne. Näitä taitoja pitää parantaa esiopetuksesta ikäihmisten palveluihin, kehitystason, osaamisen tason ja oppimisen edellytysten mukaisesti.

Työn alla nyt keväällä 2019

- Rakenteellisen sosiaalityön pilotointi on alkanut ja osin osana sitä
- sosiaalisen raportoinnin maakunnallinen malli, työkokous vielä kevään aikana
- Sosiaalityö erilaisissa toimintaympäristöissä, kunnassa, perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, psykososiaalisissa palveluissa, vammaispalveluissa, ikäihmisten palveluissa, 10.4 työkokous
- Maahanmuuttajien palvelut maakunnassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, työkokoukset 27.3 ja 8.5, soten valmisteluun perustettu työryhmä jatkaa
- Tiivis yhteistyö kasvupalveluiden eli te-palveluiden kanssa
- Sosiaalityön prosessien ”liinaus (Lean)”? Idean asteella!